

Tar Sándor

SZÜRKÜLET*Humán szolgálat*

Az a fontos, hogy az ember minden helyzetben normális és becsületes maradjon, tisztességesen dolgozzon, akkor is, ha nem látják, magyarázta Ábrahám Géza a fiának egy hosszabb eligazítás végén, amit azért tartott szükségesnek, mert a Zoli fiú egy vályogfal bontásánál nem a megfelelő módon fogott a munkához, kiütött a fal alján néhány sárkockát, majd ledöntötte az egészet, miáltal egy halom törmelék lett minden, vastag por szállt fel, melyben apró törekszálak repkedtek. Látod, mutatta Ábrahám, most aztán még ezt is szívhatjuk. Zoli nem mondott semmit, mondhatta volna, hogy van itt por anélkül is épp elég akkor is, ha úgy bontanak, ahogy az apja csinálja az odébb lévő falnál, így viszont sokkal gyorsabban lehet haladni, a tizenévei vége felé járó, mégis erőteljes, ám hallgatag fiú most is csendben maradt inkább, mint aki egyetért, pedig már az első nap halálosan unta és utálta az egészet.

Az apa és fia egy kietlen domboldalon végezte már napok óta ezt a munkát, amit a Humán Szolgálat nevű hivatal tereprendezésnek nevezett, ezenkívül még annyit lehetett tudni, hogy a vályogromok helyébe valami nagy ember házat akar építeni, később megsúgták már itt, a közeli faluban, hogy egy vadászlak épül majd a hajdani téesz-major helyén, állítólag kitűnő a fekvése a vadászathoz, fákat is hoznak majd konténerben, kutakat fúratnak, villany is lesz aggregátorról és minden, ami kell, de előbb el kell takarítani azt a darab történelmet onnan, hogy nyoma se maradjon. A Szolgálat munkanélkülieknek szerzett mindenféle munkát szoros összhangban a Munkaiügyi Központtal, ahogy az az ember az asztal másik oldalán magyarázta, ez ugyan nem kötelező, viszont ajánlatos, a náluk végzett tevékenység rendes munkaviszony, ami a feketemunkákkal szemben beszámít a nyugdíjba.

Idősebb Ábrahám nem sokat értett ebből az egészből, neki ez túlságosan hivatalos szöveg volt, azt kérdezte, fizetnek is? Hát persze, nyugtatta meg az előadó, Ábrahám pedig rábólintott, ez a fontos, mondta, megyünk. Arra gondolt, hogy ez sem lehet más, mint a fe-

ketemunka, csak hivatalosan csinálják, mint a többi gazemberséget, de hát manapság ilyen időket élünk. Géplakatos volt, és elmúlt ötven, azért nem kellett már sehová, öreg, azt mondták. A fia ugyancsak lakatosszakmát tanult, őt azért nem vették fel sehová, mert fiatal, nincs gyakorlata. Hát így nem is lesz a büdös életbe, gondolta a fiú, mert itt is eszébe jutott, mindenki kezdi valahol, de nem itt, ebben a sivatagban. Nagyot csapott a csákánnyal a fal tetejére, por, keményre szikkadt vályogdarabok csaptak az arcába, teste meztelen bőrére, a szájába is, köpött, majd eszébe jutott, hogy ezt nem szabad, a sárkoc-kákat lehetőleg épen, egyben kell leszedni a kis kőműveskalapács segítségével, és távolabb lerakni egy csomóba, ami mégis összetört, azt a talicskával tolták el egy másik halomba. A talicska jó szolgálatot tett, mert az apja annak idején mindenre gondolt, előbb busszal kiment a faluba, onnan elgyalogolt a helyszínre, hogy megnézzze, milyen munkáról van szó, káromkodott egy sort, aztán szerszámokat kért kölcsön az ismerősöktől, csákányt, kalapácsot, feszítővasat, lapátot, ásót, gereblyét és egy talicskát, de bográcsot is, pokrócot, szappant, törülközőt, egy nagy kanna vizet és egy csomó olyan dolgot, ami hátha kell. Gyufát, cigarettát a fiúnak, ő maga töltötte a sajátját egy kis töltőgéppel, így olcsóbb.

Induláskor mindent bepakolt a talicskába, azzal mentek végig a fél városon a központig, az apja tolt, mert a fiú erre nem volt hajlandó, azt mondta, a pofám leszakad, ha ezzel valaki meglát az utcán. Az irodánál egy kis teherautó várta őket. Két másik férfi is felszállt a platóra velük, olyan középkorúak, mindkettőt Kovácsnak hívták, de nem voltak rokonok, Ábrahám megnézte őket magának, egyiküknek vastag, húsos orra volt, ez lesz a Kovács egy, gondolta magában, a másik meg a Kovács kettő, mert amúgy még arcra sem nagyon különböztek, ráadásul mindkettőn kopott farmer volt és póló, igaz, az egyikén kék, a másikon sárgás. Nagy hátizsákokat cipeltek vidáman, és kissé be voltak rúgva. Ábrahám nem foglalkozott velük, éppen csak köszönt, a talicskát úgy helyezte el, hogy menet közben el ne induljon, ne mozogjon nagyon, aztán leültek a plató vaslemezére, és megdübögtették a sofőrfülke tetejét, indulhatunk.

Kellemesen hűvös volt a reggel, de már látható volt a tiszta égbolton, meleg lesz. Valahol a város szélén megállt a sofőr, egy nőt vett fel, egy fekete hajú, amolyan se szép, se csúnya figurát, úgy harminc és negyven között, aki szürkés overallba öltözve könnyedén dobott fel egy katonai málhazsákot, majd beült a sofőr mellé, amit a két Ko-

vács mindjárt szóvá is tett, persze, mondta az egyik, ő úrinő, beülhet, mi meg itt hátul, mint a disznók. Mit akar ez majd ott csinálni, morfondírozott a másik, a vastagorrú, adminisztrál? Majd főz, szólt közbe Ábrahám mosolyogva, meg takarít. Miért, kérdezte Kovács kettő, olyan helyre megyünk? Akkor minek a talicska? Ábrahám nem válaszolt rögtön, majd meglátjátok, gondolta, később csak annyit mondott, hogy a sofőr tud mindent. A két Kovács kezeiben eközben már egy félliteres üveg tűnt fel egyik szájtól a másikig vándorolva, kínálták Ábrahámot is, de ő köszönte, nem kér. Ebben a melegben, kérdezte, pálinkát? Zoli sem kért, a térdére könyökölve nézte az egyre ritkuló házakat, keze a homlokán, az apja tudta, ilyenkor erősen gondolkozik, jobb békén hagyni. Kovácsék pedig iszogattak, és már arról beszéltek, hogy azért csak jó, hogy van egy nő is a csapatban, remélték, hogy lesz ott valami ágyféle, de megteszi a pokróc is, ha az emberre nagyon rájön. A sorrendben majd megegyeznek, bár rossz egy kicsit az arány, de verekedni biztosan nem fognak. Egy ilyen nőért, kérdezte az egyik, úgy néz ki, mint egy mozdonyvezető. Még sokáig rágódtak a témán, hogy mi lesz, ha leveszi azt a munkaruhát magáról, mi lehet alatta? Meleg, mondta Kovács kettő, fülledt meleg, pláne combtőben. Ezen röhögtek egy sort, majd Kovács egy úgy vélte, nem is olyan ronda ez a nő, csak nincs kikészítve, púder, rúzs, krém nélkül ezek is olyanok, mint más, normális ember, mint mi. Eredj már te kis normális, évődött vele Kovács, a kettő, ez olyan, magyarázta Ábrahámnak, hogy normális és képzelj, ezeknél otthon az egész család intelligens! Kuss, szólt rá a vastagorrú mogorván, és elkapta az üveget a társa kezéből, na tessék, mondta erre a férfi röhögve, ezen meg megsértődött.

Legalább csend lesz, gondolta Ábrahám, őt is lekötötték a gondolatai, idegesítette ez a szöveg, kényelmetlenül ült, egyik kezével a talicskát is tartania kellett, és egyre erősebben, mert a kocsit letért egy földútra. Néha a fiára nézett, vajon most hol jár? Min rágódik magában? Hát igen, más az ő korában valahol nyaral, üdül, a Balatonnál vagy valami jó helyen, szórakozik, ő meg itt kuporog egy teherautó platóján a tűző nap alatt, és fogalma sincs, hová mennek. Ábrahám nem mondta el neki, hogy ő már körülnézett ott, attól félt, hogy a fiú nem lesz hajlandó vele tartani, pedig nagyon kellene a pénz meg a szolgálati idő. De hát ők még ilyesmire nem gondolnak, nem gondolnak arra, hogy milyen keserves dolog úgy megöregedni, hogy nem kapsz sehonnan semmit, mert nincs ki a harmincnyolc évéd, hiába

dolgoztál, sőt fizettél egész életedben, és dolgoznál még ma is, ha lenne hol. Na, majd megtudja! Titokban pedig abban reménykedett, hogy soha nem tudja meg, Istenem, fohászkodott magában, add, hogy ne ilyen nyomorult, embertelen élete legyen, mint nekem! Ábrahám egyedül nevelte a fiát, a felesége elvált egy másik miatt, a kicsi lányt vitte magával, de a kamaszkorú fiú őt választotta. Ábrahám hála volt érte, és megesküdött, hogy mindent, de mindent megad majd neki, hogy boldognak lássa, de Zoli soha nem követelőzött, nem voltak extra igényei, mindent megértett, vagy igyekezett megérteni. Néha úgy kellett valósággal ráerőltetni egy új, divatos nadrágot, cipőt, Ábrahám mindig figyelte a fia társait, mit hordanak, hová járnak, nem akarta, hogy az ő fia kevesebbnek érezze magát a többiekénél, ismerte ezt az érzést, így nőtt fel. Szerette volna, ha a fiú tovább tanul, legalább érettségizzen le, mégis titkos örömmel vette tudomásul, mikor Zoli azt mondta, nem. Szakmát tanulok. A te szakmádat.

Ábrahám tudta, hogy ez a nő olyan lesz köztük, mint egy időzített bomba, és azt sem értette, hogy vállalhat egyáltalán egy nő tereprendezést. Ez csak úgy lehet, gondolta, hogy fogalma sincs, mi az a terep és mi az a rendezés. Vagy nagyon szarban van, és mindegy neki. Az is lehet, hogy büntetésből jön, közmunkára. A platóról körülnézve látta a számára már ismerős tájban, hogy hamarosan odaérnek, azt is, hogy a két Kovácsról már most szakad a víz, vakítóan süttött a nap, az autó platóján a vaslemez lassan átforrósodott alattuk, a szüntelenül dumáló Kovácsok és Zoli is hamarosan fészkelődni kezdett, tegyél magad alá valamit, szólt oda neki az apja, zsebkendőt, vagy ott a pokróc. Nem várta meg, hogy a fia segítsen magán, fél térdre állva kirángatta a plédet a talicskába rakott holmik alól, és a fiú elé lökte. Tedd magad alá, mondta, Zoli pedig úgy nézett rá, mint aki hosszú álomból ébred, mit, kérdezte. A pokrócot, ember, mondta az apja, és azzal a kipróbált, vagány mosollyal nézett rá, mint kölyökkorában, mikor a fiú valami rossz fát tett a tűzre, ő pedig megróttá, de mert nem tudott rá igazán haragudni, a hegyi beszéd végén gyorsan rá is mosolygott, na, birkózunk? Aki győz, annak lesz igaza! És birkóztak. Ami játékos ölelgetés volt inkább a kifulladásig, mert nevettek közben, te győztél, mondta mindig a csata végén Ábrahám, mert általában valóban a fia győzött, erős volt, fiatal, és ilyenkor lihegve, a mellét verve mondta, én vagyok az erősebb! De neked van igazad. Így jó?

Átrobogtak az egyutcás kis falu házai között, Kovácsék verték a vezetőfülke tetejét, álljunk már meg, kiabálták, de a vezető meg sem

hallotta, sört kéne venni, magyarázta a vastagorrú Kovács Ábrahám-nak, meg Demalgont, fogfájás ellen, nekem fájni szokott. Elfogyott a pálinka is, panaszkolt csüggedten a másik, mi lesz ott velünk? Semmi, válaszolta Ábrahám, isztok vizet. Azért ő is aggódott, a megelőző terepszemlén nem volt ilyen meleg, most látta csak, hogy mennyire kietlen, szinte sivatagi a táj, ahogy elhagyták a falut, és elmaradtak az utat szegélyező fák is, a döcögős úton csak a nap süttött, de az irgalmatlanul. Már égetett. A két Kovácsból is elfogyott végre a szó, tikkadtan, letörtén bámultak maguk elé, Ábrahám a fiát nézte, aki lehunytt szemmel felsőtesttel a talicskának dőlt, mint aki elalélt, talán már nem is lélegzett, Ábrahám riadtan rázta meg a lábát, Zoli! Zoli! Mindjárt ott vagyunk! Hol, kérdezte a fiú kábult, álmos, elgyötört szemekkel, ő gondolatban már régóta a Daft Punk együttes One more time című számát hallgatta egy másik világban. Megérkeztünk?

Megérkeztünk, mondta a sofőr, mikor megállt, és kicsapta a vezetőfülke ajtaját, leszállni! Nagy nehezen, kínlódva pakoltak le a platóról, mindent egy csomóra, a vastagorrú Kovács ingerülten nézett körül, egy kis eperfát és néhány vályogfalat látott, amikről már rég ellopták a tetőt, ablakok, ajtók se voltak, rom volt az egész, bár nem terjedelmes, úgy saccolta, két-három nap alatt el lehet tüntetni az egészet a föld színéről, ha az kell. Igen, az kell, mondta a sofőr, mikor végre kiszállt a fülkéjéből, majd kisegítette a nőt is, aki a körülményekhez képest meglehetősen vidám volt. El kell takarítani innen mindent, mondta a sofőr, majd megmutatta, a házak mellett valaha egy rövid faszor is volt, amit azóta már elloptak, csak a fák csonkjai és a tuskók maradtak a földben, ezeket is ki kell szedni, magyarázta. És az eperfát is, nem maradhat semmi. Na ne, mondta Kovács kettő, ez mind a Humán Szolgálat? Hát ez kubikus munka, erről nem volt szó! A társára nézett kérdően, aki köpött egyet, és azt mondta, én ebből nem kérek. A sofőr közben magyarázott, az alapból a téglákat is ki kell szedni, a falak anyagát, a vályogot elteríteni a gyepen, az lesz a legjobb termőtalaj, magyarázta, itt majd virágok lesznek. Virágok, kérdezte Kovács kettő, és visszadobta a hátizsákját a platóra, én azt nem várom meg. A vastagorrú nem szólt semmit, csak a vállára vette a zsákját, és fellépett a platóra. Európa, mondta később, miközben felségítette a társát is, mi megyünk vissza, ha nincs ellenére. És visszafelé álljon meg majd a faluban, mert szétverjük az autóját, világos? És ki maga egyáltalán? Én, kérdezte a sofőr, én egy senki. Majd ha itt kész lesz a házam, akkor valaki leszek, most pedig szálljanak le, a vissza-

utat nem fizették, ez nem taxi, a faluból busz jár a városba, addig meg ihatnak. Nyomás. Este hatkor megy az utolsó a városba, magyarázta Ábrahámnak, azzal haza tudnak menni. És hozok még embereket, holnap vagy holnapután, majd meglátjuk. Tűnés, mondta a két Kovácsnak, akik közben lekászálódtak a platóról, és tanácstalanul álltak a kocsi mellett. Három kilométer gyalog nagyon egészséges!

Ott maradtak hárman, a kocsi hamar eltűnt a napfényben, csak az a két szerencsétlen Kovács bandukolt a falu felé távolodva, ők tudják, gondolta Ábrahám, és titokban örült, hogy az a két figura visszament, ugyanakkor aggódott a nő miatt, mi lesz vele ebben a gyalázatos hőségben és embert próbáló melóban, jobban szerette volna, ha kettesben maradnak a fiával, na, keressünk valami árnyéket, mondta később, lepakolunk, aztán hajrá. A távolodók után bámult, és a környéket vette szemügyre, a falu melletti erdőt, ahonnan ha kihajtják a vadakat, itt, a prérin valóban könnyű kilőni őket, gondolta, bár még sohasem vadászott. Kis lökést érzett a vállán, Zsazsa vagyok, hallotta maga mögött a nő hangját, alszik? Nem, mondta a férfi visszafordulva, és milyen Zsazsa? Nem mindegy, kérdezte a nő mosolyogva. Maga kicsoda? Ábrahám, mondta ő, és nyújtotta a kezét, ahogy bemutatkozásnál szokás, a nő pedig szinte férfiasan ragadta meg, maga zsidó, kérdezte. Nem tudom, felelte Ábrahám, nem gondolkoztam még rajta. És ez a mamlasz a fia, kérdezte a nő kihívó mosollyal a fiúra tekintve, nyújtotta a kezét is, Zoli bemutatkozott, Zoltán, mondta, de az ő arca komoly maradt, milyen nevet mondott? Zsuzsa? Nem Zsuzsa, hanem Zsazsa, helyesbített a nő, ne sértődj meg, a mamlaszt nem úgy gondoltam, de vetkőzzünk gyorsan, mert megégyünk.

A nő pillanatok alatt átvedlett, kiderült, hogy az overall alatt testszínű, kétrészes fürdőruha volt rajta, a lábán sportcipő, azt ne vegye le, szólt rá Ábrahám, és te is hagyd majd a lábadon, mondta a fiúnak, aki kissé elfordulva, mintha szégyenkezne, vette le magáról a könnyű ingkabátot, pólót, a nadrágnál habozni látszott, alatta egy bokszeralstót viselt, ami ugyan zárt, de mégiscsak egy gatyá. Az apjára nézett, aki már nekivetkőzve a talicskából rakta ki a szerszámokat, és mikor a fiú meglátta rajta szinte ugyanazt a gatyát, mint az övé, határozott mozdulattal toltá le a nadrágot magáról. A pólót vedd vissza, mondta neki Ábrahám, megégsz, ha nincs rajtad semmi. Maga nem hozott semmi szerszámot, kérdezte Zsazsától, nem, felelte a nő, arra gondoltam, lesz itt szerszám maguknál, férfiaknál. És úgy látom, van is, tette hozzá huncut mosollyal, majd használok a magukét. Hol lehet

itt pisilni? Mindenütt, mondta Ábrahám és már ő is mosolygott, segítsek? Nem szükséges, vágott vissza a nő, jön belőlem katéter nélkül is! Ezzel eltűnt valahol a falak mögött, Ábrahám pedig nevetett, Zoli is elmosolyodott egy kicsit, arra gondolt, mi lesz, ha elbontjuk majd a falakat?

Estig nem volt különösebb probléma, Ábrahám úgy döntött, hogy ők ketten a fiával bontják a falakat, Zsazsa pedig az egyéb törmeléket, lécdarabokat, szemetet, a valamikori nádtető maradványait, zsúpszalmát gyűjtötte egybe, és minden olyasmit, ami éghető, hogy este, a hűvösben majd meggyújtják, elégetik az egészet. Ábrahám a fészítővassal, ahol kellett, csákánnyal meglazította a vályogkockákat, a fiú pedig szedte le és rakta a talicskába. Egymással szemben dolgoztak a fal két oldalán, és Zoli látta, hogy az apja a szeme sarkából Zsaszát lesi, és a pajkos mosoly nem akar lehervadni az arcáról. Ő a nőnek háttal dolgozott, és ez a Zsazsa vagy hogy hívják amúgy sem érdekelt, valahogy túl sportos volt az alakja, inkább izmos, mint nőies, a modora pedig kihívó, útszéli, öreg is, egy rossz kurva, gondolta magában, és hirtelen úrrá lett rajta valami rossz érzés, utálni kezdte ezt az egészet, mi a fenét keresnek ők itt a pusztában egy ilyen utolsó munkán, ezt még a cigányok se vállalnák, az ilyet rabokkal kellene csináltatni! Megint dobáld, szólt rá az apja, már mondtam, ne hajigáld, ne törd! Miért, kérdezte a fiú, csak annyit mondtak, takarítsuk el! Ki a fenének kell ez a szemét? Lehet, hogy nekünk, hangzott a válasz, nem gondoltál még rá? Lesz itt egy házra való bőven! Zoli sóhajtott, és dolgozott tovább, nem akart vitatkozni, hát hová vinnék ezeket? Lehet, hogy istálló volt, vagy birkaakol, olyan büdös, mint a dög, ebből akarnának házat? Lakást? Ó.

Déltájban ettek valamit, a nő a fa árnyékában, ők pedig az egyik fal mögött, pedig Zsazsa azt javasolta, üljenek egybe, jöjjenek ide, mondta nevetve, itt jobban jár a szellő, tegyük össze, amink van! Azt majd inkább az ágyban, mondta Ábrahám, és ő is nevetett, majd a fiára nézve abbahagyta. Zoli arca dühös volt, indulatosan nyelte a falatokat, mi bajod, kérdezte tőle az apja, semmi, válaszolt a fiú durcásan, mi lenne? A lakomának hamarosan vége lett, aztán dolgoztak tovább. Meddig maradunk, kérdezte egyszer a nő, én már unom. Mi is unjuk, mondta Ábrahám, de mi mást lehet itt csinálni? Bemehetnénk a faluba, körülnézni, mondta a nő, innánk valamit, nekem a vizem is elfogy nemsoká. Menjen, ha akar, mondta Ábrahám, mi nem megyünk. Te sem jössz, kérdezte Zsazsa a fiútól, nem kísérsz el? Nem

megyek magával sehová, hangzott a válasz szinte gorombán, Zsazsa pedig elhúzta a száját. Hát jó, mondta, akkor én se megyek, de nem is dolgozott tovább, a fa árnyékába telepedett egy vastag plédre, és aludt, vagy csak úgy tett, mintha aludna, Ábrahámék pedig verték a falat a tűző napon, porban krákogva, tüszögve, fuldokolva, izzadt testükön már fekete sárrá vált a rájuk hullott por, de legalább csend volt. Délután Zsazsa felkelt, és pakolászni kezdett, azt mondta, lejárt a munkaidő, négy óra elmúlt. Menjünk haza innen, tette hozzá, nem vagyunk rabszolgák. Ábrahám a fiára nézett, akinek zord arca, egész teste már olyan mocskos volt, hogy alig lehetett ráismerni, ő sem nézhetett ki különkül, most mégis azt mondta, mi nem megyünk. Nem hagyhatjuk itt a szerszámokat. Majd holnap. Ha jön a kocsai az új munkásokkal.

Az este szinte váratlanul érte őket, mert némi vita után a nő is ottmaradt éjszakára, sőt, segített a férfiaknak a mosakodásban, a kevés vízzel takarékoskodni kellett, egy szivacsot varázsolt elő abból a málhazsákból, ebből nem csorog, mondta, bízzák rám magukat, ápolónő voltam, értek az ilyesmihez. Értett is, kevés vízzel sikeresen letisztogatta őket, pontosabban benedvesítette a testüket, majd törülközőkkel letörölte róluk a koszt. Ábrahám és a fia megadóan tűrte a tortúrát, de a gatyát nem voltak hajlandók levenni. Zsazsa eközben állandóan beszélt, csacsogott, hol lakik, elvált az orvos férjétől, nyomban ki is rúgták, beszélt az irigy szomszédokról, főzésről, takarításról, hogy imádja a gyerekeket, de a férjének előbbre való volt a karrier, őt is fürdetnie kellett otthon, mert még arra is lusta volt, hogy a tőkét megvakarja. És maguk, kérdezte, mert bizonyára elfogyott a levegője, Ábrahám pedig közölte, hogy képzelje, mi magunk vakarjuk. Zsazsa nevetett, és azt mondta, hogy akkor bújjanak el, és egy kis vízzel vakarják meg most is. Magyarul, fekvés, tette hozzá, fáradt vagyok. Én maradok a fa alatt, már megszoktam ezt a kis apartmant.

Ábrahám nem tudta, mi az az apartman, de sejtette, hogy azt a kis fészket jelentheti, amit a nő plédokkal, törülközőkkel kialakított magának, a málhazsák volt a párna, amit megint egy törülközővel takart le, amiből a jelek szerint kifogyhatatlan tartalékai voltak. Már sötét volt, csak a fogyó hold szórt rájuk egy kis fényt, Ábrahám a fiával az egyik még ép fal mögé húzódott, zsúpszalmát terített le, arra két pokrócot takart, feküdjünk, mondta, biztos elfáradtál te is. El, mondta a fiú, mégis habozva ereszkedett a hevenyészett ágyra, büdöset érzett mindenütt, aztán mégis győzött az ólmos fáradtság, ami szinte le-

húzta a takaróra, még hallotta, hogy az apja azzal vigasztalja, hogy csak az első nap ilyen nehéz, holnap már könnyebb lesz, később a hold fényével a szemében aludt el. Ki tudja, mennyit alhatott, mikor felriadt, akkor még nem is tudta, mitől, az apja horkolását hallotta, viszont a bőrén meg mintha motoszkált volna valami. Zoli félt mindenféle bogártól, légytől, hernyótól, és most nagyot csapott az érintett helyre az ágyéka táján, de már hallotta a suttogást is: gyere. Zsazsa volt. A fiú azonnal felült, majd felállt, lépett kettőt-hármat az árny után, és mikor már túl voltak a falon, Zsazsa szembefordult vele, és halkán felkiáltott, te? Te vagy az? Azt hittem, az apád! Miért, kérdezte a fiú, én nem vagyok jó? Te még gyerek vagy, mondta a nő, és mit szól majd az apád, ha megtudja, hogy az ő kisfia mire vetemedett? Zoli felajzott testtel támadt rá, elkapta a derekánál, és felemelve vitte a kis fa alá, a nő fészkére, ott leengedte a takarókra. Arra gondolt, hogy ezzel vége a birkózásnak, a nő lent van, két vállal, térdre ereszkedett mellé, és már tolt le a gatyáját, csakhogy tévedett. Zsazsa hirtelen a nyakára fogott, csavart egyet rajta, és a fiú máris a földön volt. Kis hülye, hallotta a halk sziszegést, te is sorra kerülsz, ne türelmetlenkedj! Túl szoros volt a nő fogása ahhoz, hogy ölelésnek lehessen vélni, Zoli érezte, ha így tartja tovább ez a nő, még megfullad. Apa, kiáltott fel maradék levegőjével, gyere! Birkózunk!

Ábrahám a kiáltásra mint a rugó pattant fel, és rohant, azonnal sejtette, hol és miről lehet szó, a fa alatt meg is találta a tetteseket, a helyzetet is azonnal átlátta a gyér holdfényben, mindjárt a nő hajába kapott, és hátrafeszítve a nő fejét a fülébe kiáltott, te ringyó! Mit akarsz a fiammal? Semmit, hörögte Zsazsa, ő akar! Hazudik, mondta a már szabaddá vált fiú, és nyögve állt fel, a torkát masszírozta, küldd el innen, csak a bajt hozza ránk! Hallottad, kérdezte Ábrahám, Zsazsa pedig csak sejtette, mert nem látta, hogy vérben foroghat a szeme a férfinak, és azt is tudta, hogy ebben a helyzetben mindenre képesek. Takarodj innen, mondta Ábrahám, máris! Azonnal, tette hozzá dobantva egyet a lábával a szikkadt földön, és elengedte, de azért mellette maradt, míg a nő szótlanul pakolt a málházsákba, vigyél mindent, parancsolta a férfi, a plédeket is, az ágyadat. Azokat nem cipelem, mondta a nő, majd holnap. Vagy ha majd vége lesz itt a munkának. Ábrahám csodálkozott, miért, kérdezte, ezek után még jönni akarsz? Hát persze, mondta a nő, de csak délig. Ábrahám erre nem tudott mit mondani, a néhány lépésre álló fiára nézett, aki épp a gatyáját húzta magára, erre a látványra kicsit gondolkodóba esett,

ilyenkor lehajtotta a fejét, és az állát vakargatta, mire pedig felnézett, a nő már messze járt. Elment, mondta a pusztába, mert már Zoli sem volt ott, ahol az előbb. A fekhelyük felé indult, és megkönnyebbült, mikor a fiút ott találta, úgy tűnt, már alszik is, nyilván megviselték a történetek, hiszen gyerek még. Óvatosan mellé ereszkedett, hogy fel ne ébressze, szipogott, krárogott párat halkán, majd hirtelen, mint egy csapóajtó, rátört a fáradtság, az álom. Hajnal felé mégis felriadt, mikor már a holdfény is kihunyt, viszont világosodott az égbolt, mindjárt maga mellé nézett, a fiát kereste, aki nem volt sehol. Utána ment, kérdezte magától, rémülten és fürgén felállt, vaksin botorkált ki a falak közül, mikor megpillantotta, akit keresett. A fiú a kis eperfa alatt feküdt a nő pokrócain, letolt gatyában, keze az ágyékán. Az a kéz már nem mozgott, de Ábrahám sejtette, mit végzett addig, míg kicsikart magából egy villanásnyi boldogságot ebben a cudar világban. Nem tudta, nevéssen-e vagy bosszankodjon, vagy mit csináljon egyáltalán, szidja meg? Vagy gratuláljon ahhoz, férfi lett? Nem tudott semmit, csak abban volt biztos, hogy nagyon szereti. Egy kicsit azért szomorú lett a lelke, a távolból kutyaugatást hallott, úgy vélte, ott bolyonghat most a faluban ez a nő, őt ugatják. Sóhajtott, és arra gondolt, hogy neki sem lehet könnyű. Zsazsa másnap nem jött, és utána sem, de másokat se hoztak, ők pedig folytatták a munkát, verték a falat, izzadtak, köpködtek, néha beszélgettek is, de az éjszaka történetéről nem esett többé szó.

(Beszélő, 2002/7–8.)

TAR SÁNDOR (1941, HAJDÚSÁMSON) JÓZSEF ATTILA-DÍJAS ÍRÓ